

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Tilburg University
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 90153
5000 LE TILBURG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
33595222

Bijlagen
1

Datum 27 juli 2022

Betreft Besluit macrodoelmatigheid wo master Geestelijke Verzorging in Tilburg

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Geacht bestuur,

Met uw brief van 31 mei 2022, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 7 juni 2022, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de wo-masteropleiding Geestelijke Verzorging als bekostigde opleiding te verzorgen in Tilburg.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 juni 2022, kenmerk 2022/041, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO en het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Geestelijke Verzorging als bekostigde opleiding te verzorgen in Tilburg.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan criterium a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en UNL.

Onze referentie
33595222

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H. Bousen', with a long horizontal stroke underneath.

Heidi Bousen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Begeleidend schrijven bij advies

<i>Onderwerp</i>	<i>Ons Kenmerk</i>	<i>Datum</i>
Nieuwe opleiding Tilburg University Deeltijd en voltijd wo master Geestelijke Verzorging Tilburg	2022/041	12/07/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Hierbij ontvangt u het advies van de CDHO over de aanvraag van Tilburg University ten behoeve van de nieuwe wo master Geestelijke Verzorging te Tilburg.

Een afschrift van uw besluit zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:
advies CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

<i>Onderwerp</i>	<i>Ons Kenmerk</i>	<i>Datum</i>
Nieuwe opleiding Tilburg University Deeltijd en voltijd wo master Geestelijke Verzorging Tilburg	2022/041	12/07/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 07/06/2022 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen (bij brief van 31/05/2022 met kenmerk 811.22.010) van Tilburg University om de wo master Geestelijke Verzorging als bekostigde opleiding te verzorgen te Tilburg. Op 10/06/2022 is Tilburg University in de gelegenheid gesteld ontbrekende informatie te verstrekken. Op 22/06/2022 heeft de CDHO de gevraagde informatie ontvangen en is de behandeling van de aanvraag hervat.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Tilburg University (hierna ook: aanvrager) om de wo master Geestelijke Verzorging als bekostigde opleiding te Tilburg te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de Nederlandstalige wo master Geestelijke Verzorging in Tilburg in deel- en voltijdvorm aanbieden. Aanvrager heeft te kennen gegeven een deel van de wo master Geestelijke Verzorging tevens in Utrecht te willen aanbieden. De commissie heeft deze aanvraag geregistreerd onder dossiernummer 2022/042. De aanvragen zijn op grond van art. 5 lid 5 van de Regeling in samenhang beoordeeld.

Aanvrager wil de opleiding in het Croho onderdeel Taal en Cultuur laten registreren. De opleiding omvat 120 studiepunten. Aanvrager biedt thans een driejarige masteropleiding Theologie aan waarbinnen Geestelijke Verzorging als specialisatie wordt aangeboden. Aanvrager wil de route om geestelijk verzorger te worden binnen de bestaande driejarige masteropleiding Theologie (deels) verzelfstandigen en deze aanbieden als tweejarige masteropleiding Geestelijke Verzorging. De verzelfstandiging van de specialisatie Geestelijke Verzorging is ingegeven door het inzicht dat een éénjarige opleiding tot geestelijke verzorging voor studenten en het werkveld te kort is en een driejarige opleiding te lang. Door de specialisatie als aparte tweejarige opleiding aan te bieden sluit deze volgens aanvrager beter aan bij het werkveld.

Het curriculum voor deze opleiding bestaat uit onder meer de vakken Christelijke c.q. Katholieke identiteit, Professionele ethiek, Spiritualiteit en ritueel, Geloofscommunicatie en didactiek, Praktisch-theologisch instrumentarium voor geestelijke verzorging en Liturgiek en homiletiek.

De opleiding is toegankelijk voor studenten met een bachelor Theologie of Religiewetenschappen of een premaster van 60 studiepunten.

Afgestudeerden van de opleiding kunnen werken als geestelijk verzorger binnen justitie, politie, zorg en geestelijke verzorging in thuissituaties. Afgestudeerden van de voorgenomen opleiding voldoen volgens aanvrager aan de kwalificatie-eisen die de Rooms-Katholieke Kerk stelt aan kandidaten voor een benoeming en zending als geestelijk verzorger bij justitie en politie en in de gezondheidszorg en als aalmoezenier bij de krijgsmacht. Aanvrager verwacht voorts dat de voorgenomen master door de Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGVZ) zal worden erkend als initiële opleiding tot geestelijk verzorger.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding. Een nieuwe opleiding Geestelijke Verzorging in Tilburg zou naar het oordeel van de commissie bovendien te veel ten koste gaan van de reeds bestaande master Theologie en daarmee geen waarde toevoegen aan het opleidingsaanbod.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de wo master Geestelijke Verzorging aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte doet aanvrager een beroep op het rapport 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2026'. Aangezien dit rapport is gebaseerd op de gegevens in ROA's database AIS en deze database de meest geactualiseerde gegevens bevat, verwijst de commissie voor wat betreft de arbeidsmarktprognoses naar ROA's database AIS. Aanvrager heeft in de inleiding van haar aanvraagdossier verwezen naar gegevens van de Geestelijke Verzorging van Defensie (<https://www.dgv.nl/nl/katholiek/nieuwe-vacatures-2021>). De commissie begrijpt aanvrager aldus dat zij deze gegevens heeft ingebracht ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte. Tot slot verwijst aanvrager naar een steunbetuiging van kardinaal W. Eijk (15 maart 2022).

Aanvrager acht binnen ROA's AIS de opleidingstypen master gezondheidszorg, psychologie en taal en cultuur het meest relevant. De commissie acht ROA's prognoses voor de opleidingstypen master gezondheidszorg en psychologie echter niet representatief voor de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van de master Geestelijke Verzorging, omdat hierin geen verwante opleidingen zijn opgenomen. De commissie acht binnen ROA's AIS het opleidingstype master taal en cultuur daarentegen wel relevant, omdat hierin de

(aan)verwante masters Theologie, Theologie & Religiewetenschappen, Humanistiek, Predikantschap en Gemeentepredikant zijn opgenomen. De commissie merkt voorts op dat binnen dit opleidingstype vele niet verwante opleidingen zijn geschaard. Daarom biedt dit opleidingstype slechts een indicatie van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Geestelijke Verzorging. ROA verwacht voor dit opleidingstype grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening in 2026 en typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie als goed.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype master taal en cultuur

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - taal en cultuur	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		4300	5	0.8	hoog
> > Master - taal en cultuur	verwachte vervangingsvraag tot 2026		22700	25	3.8	hoog
> > Master - taal en cultuur	verwachte baanopeningen tot 2026		27000	29	4.4	hoog
> > Master - taal en cultuur	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		13000	14	2.2	laag
> > Master - taal en cultuur	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.9				groot
> > Master - taal en cultuur	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.9				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager doet binnen het AIS van ROA tevens een beroep op de arbeidsmarktprognoses voor de beroepsgroepen maatschappelijk werkers en psychologen en sociologen. De beroepsgroep maatschappelijk werkers omvat blijkens de ROA-classificatie onder meer specialistische sociale hulpverleners. Naar het oordeel van de commissie sluit de beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders beter aan op het profiel van de afgestudeerden van de master Geestelijke Verzorging, omdat de beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders onder meer pastoraal werkers omvat. ROA verwacht binnen de beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders vrijwel geen knelpunten in de personeelsvoorziening in 2026 en het aantal verwachte baanopeningen tot 2026 voor deze beroepsgroepen is erg laag (tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		1100	0	0.1	gemiddeld
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte vervangingsvraag tot 2026		27100	10	1.6	laag
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte baanopeningen tot 2026		28200	11	1.7	erg laag
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.926				vrijwel geen

Bron: ROA AIS

De beroepsgroep psychologen en sociologen omvat onder meer theologen en voorgangers van de eredienst en sluit daarmee naar het oordeel van de commissie eveneens aan bij het profiel van afgestudeerden van de master Geestelijke Verzorging. Voor de beroepsgroep psychologen en sociologen verwacht het ROA grote knelpunten in de personeelsvoorziening in 2026 en het aantal verwachte baanopeningen tot 2026 voor deze beroepsgroepen is gemiddeld (tabel 3).

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep psychologen en sociologen

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Psychologen en sociologen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		3600	5	0.8	hoog
Psychologen en sociologen	verwachte vervangingsvraag tot 2026		11700	15	2.4	gemiddeld
Psychologen en sociologen	verwachte baanopeningen tot 2026		15300	20	3.1	gemiddeld
Psychologen en sociologen	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.851				groot

Bron: ROA AIS

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA voor het relevante opleidingstype een positieve indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Geestelijke Verzorging. Op basis van de prognoses van het ROA voor wat betreft de relevante beroepsgroepen kan er geen eenduidig beeld van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master worden afgeleid.

Aanvrager stelt voorts, onder verwijzing naar de website www.dgv.nl dat in de nabije toekomst meerdere vacatures zullen ontstaan voor krijgsmacht aalmoezeniers. De commissie stelt vast dat uit deze website blijkt dat in de krijgsmacht 139 geestelijk verzorgers werken waarvan 44 rooms-katholiek. De Geestelijke Verzorging van Defensie meldt dat de komende tijd er meerdere vacatures ontstaan en dat zij op zoek is naar RK-theologen die gemotiveerd zijn voor een aanstelling als krijgsmacht aalmoezenier. De commissie merkt op dat onduidelijk is hoeveel openstaande vacatures het betreft en over welke periode het gaat. De commissie is van mening dat deze bron een indicatie geeft van een geringe arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master Geestelijke Verzorging.

Aanvrager verwijst tenslotte naar een steunbetuiging van kardinaal W. Eijk die namens de Nederlandse bisschoppenconferentie zijn steun betuigt voor een tweejarige master Geestelijke Verzorging. Kardinaal W. Eijk stelt dat studenten die beogen een door de Rooms-Katholieke Kerk erkende academische masteropleiding in het categoriaal pastoraat te volgen, (thans) slechts gebruik kunnen maken van de driejarige master Theologie van Tilburg University en dat in het afnemend veld wordt aangedrongen op een kortere opleiding. De commissie merkt op dat de steunbetuiging geen informatie bevat over de omvang van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master Geestelijke Verzorging.

Op grond van het bovenstaande acht de commissie het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de wo master Geestelijke Verzorging niet aangetoond. Daartoe acht de commissie van belang dat de prognoses van het ROA voor het (enigszins) relevante opleidingstype master taal en cultuur slechts een positieve indicatie geven van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Geestelijke Verzorging en de prognoses voor wat betreft de relevante beroepsgroepen geen eenduidig beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master. De gegevens van de Geestelijke Verzorging van Defensie geven slechts een indicatie van een geringe arbeidsmarktbehoefte en zijn in samenhang met de overige bronnen onvoldoende om te concluderen dat een arbeidsmarktbehoefte is aangetoond waaronder mede begrepen een opscholingsbehoefte in het werkveld.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte heeft aanvrager verwezen naar de Kamerbrief 'Aanpak geestelijke verzorging/levensbegeleiding' van (voormalig) minister van

Volksgezondheid, Welzijn en Sport (8 oktober 2018) en het 'Implementatieplan Geestelijke Verzorging Politie' van het Centraal Georganiseerd Overleg Politie (18 januari 2019).

Aanvrager beschrijft onder verwijzing naar de Kamerbrief 'Aanpak geestelijke verzorging/levensbegeleiding' dat de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport vanaf 1 januari 2019 jaarlijks 7 miljoen euro vanuit het regeerakkoord beschikbaar wil stellen, waarvan 5 miljoen structureel vanaf 2021. De minister wil daarmee de bereikbaarheid en financiering van geestelijke verzorging in de thuissituatie verbeteren (p. 2). In de Kamerbrief wordt onder meer geconstateerd dat naast het verplicht aanbieden van geestelijke verzorging die aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van cliënten die verblijven in instellingen als ziekenhuizen, instellingen voor mensen met een handicap, GGZ-instelling en verpleeghuizen, er ook behoefte is aan begeleiding in de thuissituatie (p. 2). De minister stelt in de Kamerbrief dat er weliswaar overlap is met het beroepsdomein van (klinisch) psychologen, praktijkondersteuners van huisartsen, en maatschappelijk werkers, maar dat 'geestelijk verzorgers specifieke expertise hebben als het gaat om het reflecteren op ethische, levensbeschouwelijke en religieuze thema's. Geestelijk verzorgers hebben een opleiding in de theologie, humanistiek of religiewetenschappen op universitair of hbo-niveau.' (p. 3). De beoogde opleiding voorziet volgens aanvrager daardoor in de door de minister vastgestelde maatschappelijke behoefte (en de arbeidsmarktbehoefte) naar katholiek opgeleide geestelijke verzorgers op wo niveau. De commissie overweegt dat in de Kamerbrief wordt uiteengezet hoe de minister de middelen uit het regeerakkoord voor de inzet van geestelijk verzorgers/levensbegeleiders in de thuissituatie wil besteden en de toegankelijkheid tot geestelijk verzorgers/levensbegeleiders wil verbeteren door financiering van inzet in de thuissituatie via netwerken Palliatieve Zorg. De commissie deelt de mening van aanvrager dat uit de Kamerbrief een behoefte aan geestelijk begeleiders/verzorgers aan huis (palliatieve zorg) naar voren komt. De wo master Geestelijke Verzorging sluit daarmee naar het oordeel van de commissie aan op een maatschappelijke behoefte.

Aanvrager heeft voorts verwezen naar het 'Implementatieplan Geestelijke Verzorging Politie'. Dit betreft een plan met betrekking tot de implementatie van de benodigde capaciteit voor Geestelijke Verzorging (15 fte) en het inzetbaar zijn van geestelijk verzorgers teneinde de toegankelijkheid voor werknemers te waarborgen. De politieorganisatie streeft in het aanbod en formatieplaatsenplan naar een adequate mix van de verschillende levensbeschouwelijke sectoren passend bij de achtergronden van de medewerkers. Diversiteit in het aanbod wordt onder andere gegarandeerd door het uitgangspunt dat de levensbeschouwelijke sectoren protestant christelijk, katholiek, humanistisch, islamitisch en SING (sector institutioneel niet gezonden) allen met 2-fte in de formatie vertegenwoordigd zijn (p. 2). De vereiste vakkennis en vakkundigheid van de geestelijk verzorgers dient gewaarborgd te zijn door lidmaatschap van de beroepsvereniging VGVZ en door registratie in het kwaliteitsregister SKGV of RGVZO. Blijkens de vacaturebeschrijving van korps geestelijk verzorger (bijlage 1 van het Implementatieplan) worden er kandidaten geworven met zowel een wo als hbo werk- en denkniveau (p. 9 en 10). De commissie stelt vast dat de wo master Geestelijke Verzorging van katholieke signatuur is en afgestudeerden van de voorgenomen master blijkens de steunbetuiging van kardinaal W. Eijk (15 maart 2022) onder meer benoemd kunnen worden als geestelijk verzorger binnen de politie. De commissie is met aanvrager van oordeel dat de beoogde opleiding van belang is om de katholieke sector te kunnen vertegenwoordigen in de Geestelijke Verzorging Politie.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte, maar dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de wo master Geestelijke Verzorging aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet naar de mening van de commissie niet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 07/06/2022 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van Tilburg University om de wo master Geestelijke Verzorging in Tilburg en deels in Utrecht aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen

op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van verwante opleidingen. Aanvrager betoogt dat de voorgenomen master Geestelijke Verzorging uniek is, omdat het de enige katholieke wo-opleiding Geestelijke Verzorging in Nederland betreft die erkend is door de katholieke kerk. Aanvrager stelt dat op dit moment éénjarige wo-masteropleidingen Geestelijke Verzorging worden aangeboden, vallend onder de volledige masteropleiding Theologie & Religiewetenschappen (Rijksuniversiteit Groningen, Vrije Universiteit Amsterdam en Radboud Universiteit Nijmegen). Deze opleidingen voldoen volgens aanvrager niet aan de criteria voor de levensbeschouwelijke kwalificaties. Om een zending van de betreffende levensbeschouwing te kunnen ontvangen, moet immers nog een aanvullend traject na afronding van de masteropleiding gevolgd worden dat focust op een bepaalde levensbeschouwing. Anders dan de bestaande éénjarige opleidingen, is de beoogde opleiding bovendien katholiek van signatuur en door de kerk erkend. Aanvrager verwijst daarnaast naar de driejarige masteropleidingen die door de VGVZ zijn erkend als vooropleiding voor geestelijk verzorgers. Naast de master Theologie van Tilburg University zijn dit de driejarige masteropleiding Gemeentepredikant (Protestantse Theologische Universiteit) en de driejarige masteropleiding Humanistiek (Universiteit voor Humanistiek). Studenten kunnen na afronding van deze opleidingen benoemd worden tot geestelijk verzorger vanuit respectievelijk de Protestantse Kerk Nederland en het Humanistisch Verbond.

De commissie stelt vast dat de voorgenomen master Geestelijke Verzorging blijkens het curriculum enerzijds wordt ingebed in een katholieke context en dat afgestudeerden anderzijds vaardigheden en competenties verwerven die hen in staat stelt begeleiding te bieden bij zingeving en levensbeschouwing in diverse levensbeschouwelijke contexten. De commissie stelt voorts vast dat de opleiding Geestelijke Verzorger als track/specialisatie bestaat binnen de huidige deeltijd- en voltijdmaster Theologie die door aanvrager zowel in Tilburg als in Utrecht wordt aangeboden. Om die reden beschouwt de commissie deze master als sterk verwant aanbod. Niettegenstaande het feit dat er naast deze master geen masteropleiding Geestelijke Verzorging bestaat met een specifieke katholieke signatuur, beschouwt de commissie de masteropleidingen Theologie & Religiewetenschappen (Rijksuniversiteit Groningen, Vrije Universiteit Amsterdam en Radboud Universiteit Nijmegen), alsmede de masters Theologie van de Theologische Universiteit Apeldoorn en de Theologische Universiteit v/d Gereformeerde Kerken (vrijg. Ned) en de master Herbronning Gereformeerde Theologie (Theologische Universiteit Apeldoorn) als aanverwant, aangezien deze masters eveneens opleiden tot geestelijk verzorgers. De commissie acht deze masters, ondanks verschil in denominaties, aanverwant aan de voorgenomen master Geestelijke Verzorging.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in de bekostigde (aan)verwante masteropleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide met uitzondering van het laatste cohort (zie tabel 4).

Tabel 4. Instroom eerstejaarsstudenten in (aan)verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22
M Gemeentepredikant (66122), deeltijd	Protestantse Theologische Universiteit (00DV), Amsterdam	20	3	8	13	9
M Gemeentepredikant (66122), voltijd	Protestantse Theologische Universiteit (00DV), Amsterdam	14	15	14	22	13
M Herbronning Gereformeerde Theologie (60975), deeltijd	Theologische Universiteit Apeldoorn (21QO), Apeldoorn					18
M Humanistiek (66105), voltijd	Universiteit voor Humanistiek (23BF), Utrecht	37	47	30	81	58
M Predikantschap (60261), deeltijd	Protestantse Theologische Universiteit (00DV), Groningen					2
M Predikantschap (60261), voltijd	Protestantse Theologische Universiteit (00DV), Groningen	12	7	9	7	3
M Theologie (60257), deeltijd	Tilburg University (21PN), Tilburg	1	1	1	1	1
	Tilburg University (21PN), Utrecht	2	1	1	1	4
M Theologie (60257), voltijd	Tilburg University (21PN), Tilburg	1	1	1	3	1
	Tilburg University (21PN), Utrecht	5	3	2	6	6
	Theologische Universiteit Apeldoorn (21QO), Apeldoorn	14	10	9	18	13
M Theologie & Religiewetenschappen (60824), deeltijd	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Groningen	6	4	7	7	4
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam	9	10	22	21	10
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM), Nijmegen	6	11	21	28	33
M Theologie & Religiewetenschappen (60824), voltijd	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Groningen	25	23	25	35	41
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam	44	53	58	55	44
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM), Nijmegen	22	33	23	61	58
M Theologie & Religiewetenschappen (60825), deeltijd	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam			2	2	
M Theologie & Religiewetenschappen (60825), voltijd	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam	4	6	8	5	6
eerstejaarsinstroom	Totaal	222	228	241	366	324

Aanvrager heeft tevens een overzicht van de instroom in de tracks Geestelijke verzorging binnen de masters Theologie & Religiewetenschappen (Rijksuniversiteit Groningen, Vrije Universiteit Amsterdam en Radboud Universiteit Nijmegen) aangeleverd (zie tabel 5).

Tabel 5. Instroom op specialisatie- of trackniveau Geestelijke Verzorging

track	Instelling	'18	'19	'20	'21
Geestelijke verzorging	Rijksuniversiteit Groningen (21PC), Groningen	circa 10	circa 10	circa 10	circa 10
Geestelijke verzorging	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL), Amsterdam	30	34	46	37
Geestelijke verzorging	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM), Nijmegen	17	30	52	58
Totaal (circa)		57	74	108	105

Bron: door aanvrager opgevraagd bij instellingen

Aanvrager heeft blijkens een nagezonden stuk een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van het verschil in instroom tussen de bachelor Theologie en de masteropleidingen Universitaire Lerarenopleiding Godsdienst en Levensbeschouwing, Christianity en Society en Theologie die aanvrager aanbiedt. Bij de prognose heeft aanvrager tevens de studieachtergrond van de studenten van de laatst genoemde master betrokken. Aanvrager verwacht zeven eerstejaars studenten voor de voltijdopleiding en drie eerstejaars studenten voor de deeltijdopleiding. De commissie acht deze instroomprognose realistisch.

De commissie heeft bij criterium a geconstateerd dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de voorgenomen de wo master Geestelijke Verzorging aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Derhalve heeft aanvrager evenmin aangetoond dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. De commissie overweegt ten overvloede dat de huidige master Theologie van aanvrager twee afstudeerrichtingen (uitstroomprofielen) kent namelijk Geestelijke Verzorging en Parochiepastoraat. De instroom eerstejaarsstudenten in deze master voor de vestigingsplaats Tilburg voor zowel de deeltijd- als voltijdopleiding bedroeg in de laatste cohorten in totaal twee studenten met uitzondering van cohort 2020/2021 waarin de instroom van eerstejaars studenten in totaal op vier lag. De lage (historische) instroom in deze master laat zien dat de beschikbare capaciteit bij lange na niet uitgeput is. Hierbij is voorts van belang dat het verzelfstandigen van de afstudeerrichting Geestelijke Verzorging vanuit oogpunt van doelmatigheid niet als volledig neutraal kan worden aangemerkt, omdat slechts een deel van de huidige specialisatie Geestelijke Verzorging als nieuwe master zal worden aangeboden (p. 3 van het aanvraagdossier).

Aanvrager verwacht als gevolg van de verzelfstandiging van de afstudeerrichting Geestelijke Verzorging dat drie of vier studenten na afronding van de bacheloropleiding Theologie een benoeming in de geestelijke verzorging ambiëren en niet zullen doorstromen naar de master Theologie, maar zullen kiezen voor de voorgenomen master Geestelijke Verzorging. De commissie acht gelet hierop en gelet op hetgeen de commissie hiervoor ten overvloede heeft overwogen de nieuwe voorgenomen master Geestelijke Verzorging in Tilburg eveneens niet doelmatig vanuit de spreiding van het opleidingsaanbod. Een nieuwe opleiding Geestelijke Verzorging in Tilburg zou naar het oordeel van de commissie te veel ten koste gaan van de reeds bestaande master Theologie en daarmee geen waarde toevoegen aan het opleidingsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de wo master Geestelijke Verzorging te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief

te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie merkt op dat hierboven is geconstateerd dat de voorgenomen wo master Geestelijke Verzorging sterke verwantschap vertoont met de bestaande master Theologie die aanvrager aanbiedt. De voorgestelde opleidingsnaam geeft echter beter inzicht in het specifieke vakgebied waarop de opleiding zicht richt en acht de voorstelde naam derhalve passend. Daarnaast constateert de commissie dat aanvrager de wo master Geestelijke Verzorging in het Croho onderdeel Taal en Cultuur wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van de inhoudelijk sterk verwante bestaande master Theologie.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P.M.M. Rullmann', written in a cursive style.

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.